

Recital i występ plenerowy

NA TEJ LEKCJI:

- dowiesz się, czym jest recital i jaką może mieć formę;
- dowiesz się, jaki jest najpopularniejszy instrument solowy wykorzystywany podczas recitali;
- poznasz formę koncertu na żywo – występu plenerowego.

Recital solowy i kameralny

Recital to rodzaj koncertu muzycznego, w którym na żywo występuje solista – wokalista lub instrumentalista. Słowo to wprowadził do muzyki węgierski kompozytor i pianista Franciszek Liszt.

Recitale kameralne (duety) to recitale, podczas których oprócz solisty występuje akompaniator.

Franciszek Liszt (1811–1886) – węgierski kompozytor i pianista. Zapoczątkował w romantyzmie solowe koncerty fortepianowe, inaczej zwane recitalami.

recital

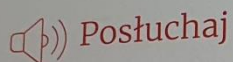
recital kameralny

Fortepian z dworku w Żelazowej Woli.

Recital fortepianowy

Już w romantyzmie fortepian był najpopularniejszym solowym instrumentem, na którym wykonywano koncerty instrumentalne – recitale. Najstynniejszym polskim twórcą, który całe swoje życie komponował utwory przeznaczone na fortepian, był **Fryderyk Chopin**. W Żelazowej Woli, we wnętrzu jego domu rodzinnego, odbywają się cyklicznie recitale chopinowskie. Znani wirtuozi fortepianu wykonują utwory kompozytora. Jednym z nich jest **Rafał Blechacz**, zwycięzca XV Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. Fryderyka Chopina.

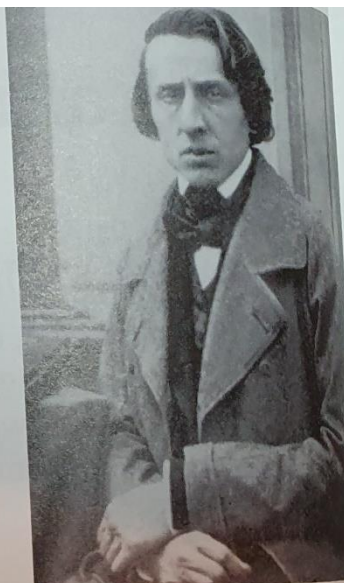

Posłuchaj

Fryderyk Chopin, Etiuda c-moll, op. 10 nr 12, nazywana Rewolucyjną

Ten utwór wymaga od pianisty wielkich umiejętności technicznych. W początkowych taktach utworu lewa ręka gra bardzo szybkie przebiegi dźwiękowe, czyli pasaże. Jest to trudne do wykonania. Młodzi pianiści ćwiczą pasaże, używając nie jednej, a obu rąk. Dowiedz się, jaką nazwę mają utwory kształtujące biegłość w grze pianisty.

Fryderyk Chopin (1810–1849) skomponował ponad 200 utworów – w większości na fortepian. Są to między innymi mazurki, polonezy, walce, ballady i nokturny.

[Fryderyk Chopin ~~ etiuda rewolucyjna \(op.10 nr 12\) - YouTube](#)

Recitale piosenkarzy rozrywkowych

Recitale są wykonywane nie tylko przez muzyków klasycznych. Również wielu polskich piosenkarzy rozrywkowych decyduje się na występy recitalowe podczas organizowanych tras koncertowych. Są one najlepszym sposobem na promocję artysty. Dają także możliwość bliskiego kontaktu z publicznością. Jedną z autorek recitali telewizyjnych jest Magda Umer-Przeradzka.

trasa koncertowa

Trasa koncertowa to co najmniej kilka zaplanowanych koncertów artysty, odbywających w określonym regionie i czasie.

Recital wymaga bardzo dobrego przygotowania się wykonawcy do występu. U piosenkarzy istotna jest między innymi dykcja.

dykcja

Dykcja to właściwy sposób wymawiania słów.

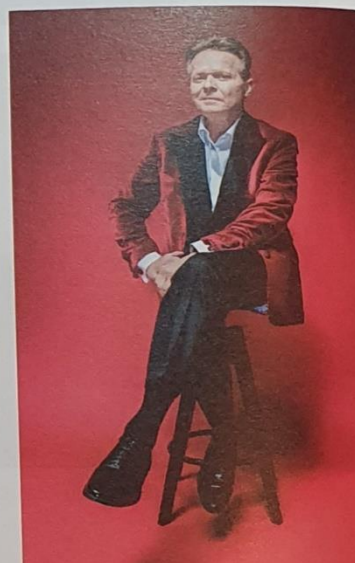

Posłuchaj i obejrzyj

Michał Bajor, Walc na tysiąc pas

Michał Bajor (ur. 1957 r.) to polski aktor i piosenkarz. Jego utwory *Ogrzej mnie* czy *Walc na tysiąc pas* stały się przebojami. Zwróć uwagę na bardzo dobrą dykcję śpiewającego aktora i wzrastające tempo utworu. Artysta daje popis swoich wielkich umiejętności wokalnych i aktorskich.

Michał Bajor jest nie tylko piosenkarzem, lecz także aktorem.

[Walc Na Tysiąc Pas - YouTube](#)

Występ plenerowy

Zazwyczaj koncerty i recitale odbywają się w salach koncertowych, filharmoniach oraz klubach muzycznych, ale organizuje się je też na otwartej przestrzeni – na stadionach, placach i w parkach. Mówimy wtedy o **występach plenerowych**. Taka forma kontaktu artysty z publicznością jest coraz powszechniejsza.

Występy plenerowe najczęściej odbywają się na żywo. Wymagają od organizatorów więcej pracy: muszą być oni przygotowani na gwałtowną zmianę pogody oraz zapewnić bezpieczeństwo zarówno wykonawcom, jak i zgromadzonej publiczności. Zdarza się, że gdy pada deszcz lub gdy jest niska temperatura, artyści są zmuszeni korzystać z **playbacku**.

występ
plenerowy

Playback to odtwarzanie w trakcie występu artysty utworu nagranych wcześniej w studiu (instrumenty i wokal). Mikrofon wokalisty oraz instrumenty muzyków są wówczas wyciszone.

playback

Half playback (półplayback) – odmiana playbacku polegająca na tym, że podczas koncertu odtwarzana jest wcześniej nagrana muzyka, a partie wokalne wykonywane są na żywo.

half playback

Mocną stroną organizacji występów w plenerze jest to, że na koncert może przyjść nawet do kilkudziesięciu tysięcy ludzi – sale koncertowe zazwyczaj mogą pomieścić maksymalnie kilkaset osób. Największe muzyczne wydarzenie plenerowe w Polsce to gdyński **Open'er Festival**. Występują na nim artyści z całego świata. W ramach festiwalu koncerty odbywają się jednocześnie na kilku scenach, a wykonawcy śpiewają na żywo.

Podczas trwającego kilka dni festiwalu Open'er powstaje swojego rodzaju miasteczko festiwalowe – rozciąga się ono na przestrzeni kilkudziesięciu hektarów i obejmuje także pole namiotowe.

PODSUMOWANIE LEKCJI

- **Recital** – forma koncertu solisty (wokalisty lub instrumentalisty), wykonywanego na żywo, często z akompaniamentem – najczęściej fortepianu.
- **Recital kameralny** (duet) – występ, podczas którego soliście towarzyszy akompaniator.
- **Trasa koncertowa** – co najmniej kilka zaplanowanych koncertów artysty, odbywających w określonym miejscu i czasie. Dla artysty jest to czas bliskich spotkań z fanami, a także aktywnego promowania swojej twórczości.
- **Dykcja** – poprawne, wyraźne wymawianie słów.
- **Występ plenerowy** – koncert lub recital odbywający się na otwartej przestrzeni (np. na stadionie). Takie występy potrafią zgromadzić nawet kilkadziesiąt tysięcy fanów.
- **Playback** – odtwarzanie podczas występu artysty nagranych wcześniej utworu (zarówno warstwy instrumentalnej, jak i wokalu).
- **Half playback** – odtwarzanie podczas występu artysty nagranej wcześniej warstwy instrumentalnej utworu – partie wokalne wykonywane są na żywo.

W zeszycie przedmiotowym:

Słowo *RECITAL* pochodzi z języka angielskiego. Po raz pierwszy zostało użyte przez Franciszka Liszta w 1840 roku w związku z jego występami pianistycznymi. Znajdź w dostępnych źródłach informacje na temat Franciszka Liszta i napisz krótką notatkę o kompozytorze.